

Poglavlje 38

Λουκιανοῦ

Ἰκαρομένιππος ἢ Ὑπερνέφελος 6

O tekstu

Dijalog *Ikaromenip* djelo je Lukijanove bogate mašte koje se koristi dva-
ma omiljenim motivima: napada preuzetnost profesionalnih filozofa i opisuje
istraživačko putovanje od Zemlje do drugih svjetova (kao npr. u djelima *Ha-
ron*, *Menip*, *Istinita pripovijest*). U ovome dijalogu Menip, kinički filozof iz
III. st. pr. Kr., odlazi put neba jer je to jedini način da dozna istinu budući
da ono što nude filozofi na zemlji nema ni glavu ni rep. Sve što čuje oko sebe
proturječne su teorije. Riječima njegova sugovornika: „Baš je čudno to što
govoriš, da se ljudi, premda su mudri, međusobno spore oko svojih nauka i
ne misle isto o istome.”

Naslov djela aluzija je na priču o arhetipskome obrtniku Dedalu i njegovu
sinu Ikaru. Dedal je obojici konstruirao krila da mogu odletjeti s Krete, me-
đutim, Ikar je letio preblizu Suncu, koje je otopilo vosak na njegovim krilima,
pa je pao u more i utopio se. Za Lukijana bi moglo biti važno da se Menip
sigurno vratio na zemlju bez svojih krila.

Pročitajte naglas grčki tekst.

Luc. Icaromenippus 6

MENIPPPOS. Καὶ μὴν, ὦ ἑταῖρε, γελάσῃ ἀκούσας τὴν τε ἀλαζονείαν αὐτῶν καὶ τὴν ἐν τοῖς λόγοις τερατουργίαν, οἷ γε πρῶτα μὲν ἐπὶ γῆς βεβηκότες καὶ μηδὲν τῶν χαμαὶ ἐρχομένων ἡμῶν ὑπερέχοντες, ἀλλ' οὐδὲ ὀξύτερον τοῦ πλησίον δεδορκότες, ἔνιοι δὲ καὶ ὑπὸ γήρωσ ἢ ἀργίας ἀμβλυώττοντες, ὅμως οὐρανοῦ τε πέρατα διορᾶν ἔφασκον καὶ τὸν ἥλιον περιεμέτρουν καὶ τοῖς ὑπὲρ τὴν σελήνην ἐπεβάτευον καὶ ὥσπερ ἐκ τῶν ἀστέρων καταπεσόντες μεγέθη τε αὐτῶν διεξήεσαν, καὶ πολλάκις, εἰ τύχοι, μηδὲ ὅποσοι στάδιοι Μεγαρόθεν Ἀθήναζέ εἰσιν ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι τὸ μεταξὺ τῆς σελήνης καὶ τοῦ ἡλίου χωρίον ὀπόσων εἶη πηχῶν τὸ μέγεθος ἐτόλμων λέγειν, ἀέρος τε ὕψη καὶ θαλάττης βάθη καὶ γῆς περιόδους ἀναμετροῦντες, ἔτι δὲ κύκλους καταγράφοντες καὶ τρίγωνα ἐπὶ τετραγώνοις διασχηματίζοντες καὶ σφαίρας τινὰς ποικίλας τὸν οὐρανὸν δῆθεν αὐτὸν ἐπιμετροῦντες.

Analiza i komentar

MENIPPPOS. Καὶ μὴν, ὦ ἑταῖρε, γελάσῃ
ἀκούσας

τὴν τε ἀλαζονείαν
αὐτῶν

καὶ τὴν
 ἐν τοῖς λόγοις
 τερατουργίαν,
 οἷ γε πρῶτα μὲν
 ἐπὶ γῆς
 βεβηκότες
 καὶ μηδὲν
 τῶν χαμαὶ ἐρχομένων ἡμῶν
 ὑπερέχοντες,
 ἀλλ' οὐδὲ ὀξύτερον τοῦ πλησίον δεδορκότες,
 ἔνιοι δὲ καὶ
 ὑπὸ γήρωσ ἢ ἀργίας
 ἀμβλυώττοντες,
 ὅμως
 οὐρανοῦ τε
 πέρατα
 διορᾶν
 ἔφασκον
 καὶ τὸν ἥλιον
 περιεμέτρουν
 καὶ τοῖς ὑπὲρ τὴν σελήνην
 ἐπεβάτευον
 καὶ
 ὥσπερ ἐκ τῶν ἀστέρων
 καταπεσόντες
 μεγέθη τε
 αὐτῶν
 διεξήεσαν,

- Καὶ μὴν** § 515.4, kao latinski *et vero*, ta kombinacija u dijalogu izražava slaganje i suglasnost: „da..., doista...”
- γελάση** § 259, § 260; med. futur s akt. značenjem § 328
- ἀκούσας** § 267
- τὴν τε ἀλαζονείαν... καὶ τὴν... τερατουργίαν...** § 513.2
- αὐτῶν** sc. τῶν φιλοσόφων
- ἐν τοῖς λόγοις** prijedložni izrazi kao atributi § 375.4
- γε** § 519.1
- ἐπὶ** § 436.A
- οἷ... βεβηκότες** poimeničeni particip § 373; § 321.6; § 272; smisao: „oni koji, kao prvo, hodaju po zemlji”
- τῶν... ἐρχομένων** poimeničeni particip § 373; § 232
- οἷ... ὑπερέχοντες** poimeničeni particip § 373; § 232; ὑπερέχω τινός „biti nadmoćan”
- τοῦ πλησίον** poimeničeni prilog „bližnji”; *genetivus comparationis* uz ὀξύτερον § 404
- δεδορκότες** § 272
- οἷ γε πρῶτα μὲν... ἔνιοι δὲ...** § 519.7
- ὑπὸ γήρωσ ἢ ἀργίας** ὑπὸ + g. označava uzrok § 437.A.b.β
- ἀμβλυώττοντες** § 232
- οὐρανοῦ τε πέρατα... καὶ τὸν ἥλιον...** § 513.2
- διορᾶν** § 243
- ἔφασκον** § 232; *verbum dicendi* otvara mjesto konstrukciji N+I 491.2
- περιεμέτρουν** § 243; prijedlozi περί i πρό ne dopuštaju eliziju § 68.c; augment kod glagola složenih s prijedlogom § 238
- τοῖς ὑπὲρ τὴν σελήνην τὰ ὑπὲρ τὴν σελήνην** „mjesto iza Mjeseca”; poimeničeni prijedložni izraz § 373
- ἐπεβάτευον** § 232; augment kod glagola složenih s prijedlogom § 238
- ἐκ τῶν ἀστέρων** § 424.a
- καταπεσόντες** složenica glagola πίπτω § 327.17; jaka aoristna osnova § 254; adverbni particip § 503
- αὐτῶν** sc. τῶν ἀστέρων
- διεξήεσαν** διέξιμι „detaljno opisivati”, složenica εἶμι § 314 (sporedni oblik 3. l. pl. ἦεσαν bilj. 3); augment kod glagola složenih s prijedlogom § 238

καὶ πολλάκις,
εἰ τύχοι,
μηδὲ
ὄπόσοι στάδιοι
Μεγαρόθεν
Ἀθήναζε
εἰσιν
ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι
τὸ μεταξὺ
τῆς σελήνης καὶ τοῦ ἡλίου
χωρίον
ὄπόσων εἴη πηχῶν
τὸ μέγεθος
ἐτόλμων
λέγειν,
ἀέρος τε ὕψη
καὶ θαλάττης βάθη
καὶ γῆς περιόδους
ἀναμετροῦντες,
ἔτι δὲ κύκλους
καταγράφοντες
καὶ τρίγωνα
ἐπὶ τετραγώνοις
διασχηματίζοντες
καὶ σφαίρας τινὰς ποικίλας
τὸν οὐρανὸν δῆθεν αὐτὸν
ἐπιμετροῦντες.

εἰ τύχοι „na primjer”; τυγχάνω § 321,19; jaka aoristna osnova § 254
Μεγαρόθεν Ἀθήναζε nastavci nalik na padežne § 188

εἰσιν enklitika § 39.3; § 315.2

μηδὲ... ἐπιστάμενοι § 513.3; § 312.6; § 328.2

μεταξὺ τῆς σελήνης καὶ τοῦ ἡλίου nepravi prijedlozi s genitivom § 417;
prijedložni izrazi kao atributi § 375.4

ὁπόσων εἴη πηγῶν § 315.2; kosi optativ iza historijskoga vremena u upit-
nim rečenicama § 469

τὸ μέγεθος akuzativ obzira § 389

ἐτόλμων λέγειν § 243; § 232

ἀναμετροῦντες § 243

ἔτι δὲ „štoviše, osim toga”

καταγράφοντες § 232

διασχηματίζοντες διασχηματίζω „oblikovati, konstruirati”; § 232

ἐπὶ τετραγώνοις § 436.B

ποικίλας „zamršene, komplicirane”

τὸν οὐρανὸν... αὐτὸν predikatni položaj § 378.5

δῆθεν ironično, kao latinski *scilicet* tobože, dakako, kako kažu”

ἐπιμετροῦντες § 243